

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan (IVP) op basis van sjabloon 2.0.5

Project: Marker Wadden E-module

Datum	29 juni 2021
Status	Concept versie 0.2

Coördinator Ontwerpfase	
Coördinator Uitvoeringsfase	

Colofon

Documentinformatie

Uitgegeven door *Marker Wadden E-module*
 Technisch manager [redacted]
 Telefoon [redacted]
 Opgesteld door [redacted]
 Versie *0.2*
 Status *Concept*

Acceptatie

Uitgegeven door:		Paraaf:	Datum:
Opsteller(s)	[redacted]		<i>25-6-2021</i>
Controle	[redacted]		<i>25-6-2021</i>
Vrijgave	[redacted]		<i>29-6-2021</i>
Technisch manager:			
Vrijgave	[redacted]		<i>29-6-2021</i>
V&G-Coördinator			
Vaststelling	[redacted]		<i>29-6-2021</i>
Project Manager:			

Versiebeheer

Versie	Datum	Reden van uitgifte/wijzigingen
<i>0.1</i>	<i>15-6-2021</i>	<i>Eerste concept ingevuld op basis van format RWS</i>
<i>0.2</i>	<i>29-6-2021</i>	<i>N.a.v. bespreken versie 0.1 met [redacted], [redacted] en [redacted] verder aangevuld.</i>

Inhoud

Inleiding 7

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden 9

- 1.1 Beleidsverklaring DG 9
- 1.2 Ambitie en doelen 10
- 1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers 10
- 1.4 Relevante veiligheidsdomeinen 10

2 Het project 11

- 2.1 Reikwijdte en grenzen project 11
- 2.2 Betrokken partijen 13
- 2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase 14

3 Maatregelen 17

- 3.1 Constructieve veiligheid 21
- 3.2 Brandveiligheid 22
- 3.3 Arbeidsveiligheid 22
- 3.4 Nautische veiligheid 25
- 3.5 Integrale beveiliging: Fysieke beveiliging 26
- 3.6 Ontploffbare Oorlogsresten 26
- 3.7 Verkeersveiligheid 26
- 3.8 Machineveiligheid 26

4 Afspraken 28

- 4.2 Voortgangsrapportages 29
- 4.3 Veiligheidsrapportages Opdrachtgever 30
- 4.4 Overdracht veiligheidsdocumenten 30
- 4.5 Melden van incidenten en (bijna)-ongevallen 30
- 4.6 Communicatie bij incidenten 31
- 4.7 Incidenten- en ongevalsonderzoek 32
- 4.8 Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) 32

5 Wijze van toezicht 33

- 5.1 Contractbeheersplan en toetsplan 33
- 5.2 SCB toetsen 33
- 5.3 Veiligheidswaarnemingen 33
- 5.4 Safety Walks 34
- 5.5 Sancties en onderbreken / stilleggen van werk 35

6 Verantwoording van BTO-keuzen 36

7 Opleiding en instructie 39

Bijlage A Definities 40

Bijlage B Ontwerp RI&E 42

**Bijlage C Organogram veiligheidsorganisatie project Marker Wadden E-eilanden
(d.d. 10062021) 49**

Bijlage D Model overdrachtsformulieren50

Bijlage E Organisatie veiligheid in projecten RWS 54

Bijlage F Toelichting op soorten SCB toetsen 61

Bijlage G Stilleggen van werk 62

Inleiding

Dit Integraal Veiligheidsplan is een actualisatie van het voorgaande IVP. Dit IVP is van toepassing op het project Marker Wadden versie 3.0 zaaknummer 20140623. Specifiek betreft dit de Wijzigingsovereenkomst nr. 5 – Aanvullende opdracht modules E1, E2 en E3 en aanpassing opleverdatum. Dit is de aanvullende opdracht van Boskalis. Daarnaast is dit IVP van toepassing op de werkzaamheden van Van Oord (VSE en VSP Engineeren en uitvoeren van een extra stroomgeul en verontdieping Eerste fase Marker Wadden (zaaknummer: 31133979, dd 14 maart 2018).

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen. Als gezamenlijke Opdrachtgevers hebben Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten de verantwoordelijkheid om dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- Beschikbaar te stellen op de bouwlocatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan (= moment dat opdrachtnemers op de bouwlocatie komen”).

Als er fysieke werkzaamheden op de bouwlocatie worden uitgevoerd, zijn de opdrachtnemers (Boskalis – realisatie E-module, en Van Oord – Zandwinning) vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de bouwlocatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de Coördinator Uitvoeringsfase namens de opdrachtnemer, in overleg met de Coördinator Ontwerpfase namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen.
  - Hoofdstuk 2: een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwlocatie, de naam van de coördinator Ontwerpfase en van de coördinator Uitvoeringsfase;
  - Hoofdstuk 3: de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage B;
  - Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
  - Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
  - Hoofdstuk 6: de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen in de uitvoeringsfase worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;
  - Hoofdstuk 7: de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.
- Bijlage A: Definities Integrale Veiligheid
  - Bijlage B: RI&E contractvoorbereidingsfase en veiligheidsrisico's uit risicoregister;

- Bijlage C: Organogram veiligheidsorganisatie projectteam
- Bijlage D: Model overdrachtsformulieren
- Bijlage E: Toelichting op organisatie veiligheid in projecten RWS
- Bijlage F: Toelichting op SCB toetsen
- Bijlage G: Stilleggen van werk

Dit IVP is een coördinatie document dat zal worden aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel "versiebeheer" in de colofon. Voorbeeld: in het IVP voor een vijfjarig onderhoudscontract kan bij de voorbereiding nog niet worden voorzien welke partijen in het vijfde jaar ingeschakeld gaan worden. Zodra dat wel bekend is, zal het IVP hierop moeten worden aangepast.

Indien volledig ingevuld en correct gebruikt voldoet dit IVP aan de wettelijk vereisten voor een V&G-plan; hierdoor is een separaat V&G-plan niet nodig.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven naar een proactief veiligheidsniveau op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar nul doden en nul ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

Januari 2021

Directeur-generaal Rijkswaterstaat

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door de opdrachtgever en het projectteam voor dit specifieke project vertaald in de volgende project specifieke doelen:

Het motto is: Hier werk je veilig of je werkt niet!

De volgende doelstellingen zijn van toepassing:

- Geen ernstige ongevallen of incidenten
  - o Geen meldingsplichtige arbeidsongevallen
  - o Geen scheepvaartongevallen
  - o Geen milieu incidenten (lekkages, ongeoorloofde lozingen)
- Maximaal beheersen van veiligheidsrisico's, inclusief de risico's met betrekking tot de omgeving en bezoekers.

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☒ Elektrische veiligheid
☒ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☒ Nautische veiligheid	☒ Constructieve veiligheid
☒ Veiligheid tegen overstromen	☐ Sociale veiligheid
☐ Externe veiligheid	☒ Brandveiligheid
☒ Machineveiligheid	☒ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP.

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen kun je terugvinden in Bijlage A.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

De uitbreiding van de Marker Wadden betreft Module E1, E2 en E3. Vastgelegd in Wijzigingsovereenkomst Nr. 5.

De module A, B, C, D1, D2 en D3 zijn reeds als deel-oplevering opgeleverd.

De werkzaamheden zijn genoemd in de VSE:

- Het aanvragen van de omgevingsvergunning en overige benodigde vergunningen;
- Het ontgronden van de winlocatie (=zandwinputten)
- Het uitvoeren van de benodigde onderzoeken ter plaatse van de uitbreiding van de bestaande put 3 danwel nieuwe put;
- Het opstellen van de benodigde werkplannen;
- Het realiseren van de E-eilanden met hierin moerashabitat (=E1), Grondontvangstvoorziening (=E2) en een ongevuld eiland welke buiten scope gevuld wordt tot habitat moeras (=E3);
- Realisatie van een buitenhaven;
- Het uitvoeren van peilbeheer;
- Het uitvoeren van halfjaarlijkse-surveys (boven- en onderwater);
- De voortzetting van de projectbeheersing en overige processen (financiën, risico's, V&V etc) conform de VSP;
- Het maken van as-build tekeningen bij oplevering;
- Het opleveren van de E-eilanden aan OG, beheerders en RWS diensten conform de A, B, C en D-eilanden;
- Meerjarig onderhoud (civieltechnisch) van de randen.

De werkzaamheden die buiten de scope vallen zijn:

- Het verlengen van de looptijd van de NB-wet;
- Het vullen van de Grondontvangstvoorziening en E3;
- Het verwijderen van ongewenste wilgengroei;
- Uitvoeren van vegetatiebeheer van de gerealiseerde objecten tot en met de oplevering van het Werk;
- Uitvoeren van vegetatiebeheer van de gerealiseerde objecten tijdens het meerjarig onderhoud;
- Het realiseren van afmeervoorzieningen in de buitenhaven.

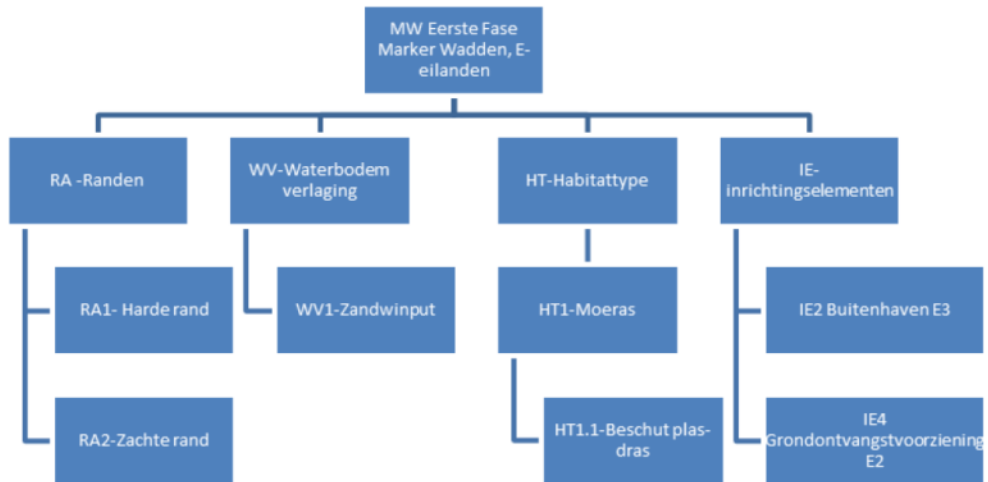
De werkzaamheden van van Oord betreft zandwinning

2.1.1 Omschrijving van het project/bouwwerk

Opdrachtgever heeft een VSE E-eilanden met kenmerk BA8757-107-101 d.d. 29-1-2021 opgesteld waarin de relevante VSE eisen voor de wijzigingsovereenkomst zijn weergegeven.

Realisatie en meerjarig onderhoud van de eilanden E1, E2 en E3 zoals weergegeven in tekening 52812492-TEK-U0-0054 rev I.0_20210127 Module E.

Objectenboom uit de VSE:

Figuur 1: Objectenboom.

2.1.2 Locatie van het bouwwerk (fysieke grenzen)

Figuur 2: Overzicht E-eilanden (E1, E2 en E3)

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1 Opdrachtgever

Portfoliomanager

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
Naam	[REDACTED]
Bezoekadres	Adres
Postcode en Plaats	Postcode, Plaats
Telefoonnummer	[REDACTED]
Emailadres	[REDACTED]@rws.nl

2.2.2 Opdrachtnemer(s)

Directeur Boskalis

Organisatie	Boskalis Nederland B.V.
Naam	[REDACTED]
Bezoekadres	Waalhaven O.Z. 85
Postcode en Plaats	3087 Rotterdam
Telefoonnummer	[REDACTED]
Emailadres	nederland@boskalis.com

Directeur van Oord

Organisatie	Van Oord
Naam	[REDACTED]
Bezoekadres	Schaardijk 211
Postcode en Plaats	3063 NH Rotterdam
Telefoonnummer	088 8260000
Emailadres	info@vanoord.com

2.2.3 Overige partijen

[REDACTED] welke partijen zijn nog meer betrokken?

Natuurmonumenten...

2.3 Coördinator Ontwerpfase, V&G-coördinator en Coördinator Uitvoeringsfase

2.3.1 Coördinator Ontwerpfase, namens de opdrachtgever

Coördinator Ontwerpfase

Organisatie RWS GPO
Naam [REDACTED]
Bezoekadres Zuiderwagenplein 2
Postcode en Plaats 8224 AD Lelystad
Telefoonnummer [REDACTED]
Emailadres [REDACTED]@rws.nl

2.3.2 V&G-Coördinator Opdrachtgever

V&G-Coördinator Opdrachtgever

Organisatie RWS
Naam [REDACTED]
Bezoekadres Adres
Postcode en Plaats Postcode, Plaats
Telefoonnummer [REDACTED]
Emailadres [REDACTED]@rws.nl

2.3.3 Coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer

N.B. de wettelijke Uitvoeringsfase begint als "de schop in de grond gaat".

Coördinator Uitvoeringsfase

Organisatie Boskalis
Naam [REDACTED]
Bezoekadres Adres
Postcode en Plaats Postcode, Plaats
Telefoonnummer [REDACTED]
Emailadres [REDACTED]

V&G-coördinator van Oord

Coördinator Uitvoeringsfase

Organisatie Van Oord
Naam [REDACTED]
Bezoekadres Schaardijk 211
Postcode en Plaats 3063 NH Rotterdam
Telefoonnummer [REDACTED]
Emailadres [REDACTED]@vanoord.com

2.3.4 Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden

In deze paragraaf staat de rolverdeling ten aanzien van veiligheid in projecten. Iedere medewerker die een rol vervult binnen het project heeft een voorbeeldfunctie, kent zijn eigen rol en verantwoordelijkheid en handelt proactief. Taken kunnen worden uitbesteed, verantwoordelijkheden niet.

De eindverantwoordelijkheid voor veiligheid berust altijd bij de opdrachtgever, met de projectmanager als vertegenwoordiger.

Zie ook memo Aanpak integrale veiligheid IVP E-eilanden, versie 2 (6 april 2021).

Rollen	Namen	Verantwoordelijkheid
VGC (V&G-coördinator)	[REDACTED]	Tot 2023: Formeel eindverantwoordelijk dat deze stukken zijn opgesteld en geactualiseerd. Coaching TM zodat deze gesteld komt te staan voor de taak Coördinator Ontwerpfase. - Rol in calamiteitenplan en escalatielij
Veiligheidsadviseur (inhuur via RHDHV)	[REDACTED] [REDACTED] (vervanger [REDACTED])	Toetsen veiligheidsproducten ON + rapporteren Lopen veiligheidsrondes + doen van waarnemingen Actualiseren veiligheidsproducten OG
Coördinator-ontwerp = TM	[REDACTED]	Vanaf 2023: Formeel eindverantwoordelijk dat deze stukken zijn opgesteld en geactualiseerd (met VGC als coach /begeleider) - Rol in calamiteitenplan en escalatielij
TM	[REDACTED]	- Rol in calamiteitenplan en escalatielij
CM	[REDACTED]	- Rol in calamiteitenplan en escalatielij
Portfoliomanager	[REDACTED] (PPO-MN)	Gedelegeerd opdrachtgever, Integraal eindverantwoordelijk - Rol in calamiteitenplan en escalatielij
Opdrachtnemer Boskalis (projectmanager)	[REDACTED] (Boskalis)	Opstellen calamiteitenplan, IVP, RI&E, IVD Integraal borgen veiligheid tijdens de realisatie Verzorgen overdracht actueel IVD bij einde werk - Rol in calamiteitenplan en escalatielij

Tabel 1: Taken en verantwoordelijkheden integrale veiligheid project Marker Wadden, uitbreiding E-module (2021). Voor de organisatie van veiligheid in projecten, zie bijlage E (sleutelmoment 4).

Een uitgebreidere omschrijving van de rollen en TVB's en toelichting op sleuteloverdrachtsmomenten is in Bijlage E weergegeven.

Contactgegevens [REDACTED] en [REDACTED] (inhuur RHDHV)

[REDACTED]
[REDACTED]@rhdhv.com

HSE consultant (integraal en hoger veiligheidskundige)

[Redacted]
[Redacted]@rhdhv.com

HSE consultant (integraal veiligheidskundige)

2.3.5 *Planning van de werkzaamheden*

Start uitvoering werkzaamheden	26-4-2021
Mijlpaal 3d	1-11-2021
E1, de eerste vulslag met holoceen en 80% van de het volume van de randen van E2 zijn aangelegd	
E3:	Zie toelichting links
Vanuit risicobeheersing, en kans-benutting is besloten dat het tijdstip van aanleg van E3 door de Opdrachtgever nader te bepalen is. Afhankelijk van de risico's en ontstane kansen zal Opdrachtgever op enig moment aan Opdrachtnemer verzoeken de aanleg te starten, Opdrachtnemer zal de Aanleg van E3 binnen 5 maanden na het daartoe gedane verzoek afronden Indien er geen verzoek gedaan wordt zal de aanleg van E3 op zijn vroegst 1 maart 2022 starten	
Beoogde datum einde werkzaamheden	31-12-2023
Beoogde uitvoeringsduur	2,5 jaar
Beoogde meerjarige onderhoudsperiode	Gaat in op de dag van de oplevering tot 31 december 2030

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage B) worden gemitigeerd (gereduceerd). Hoewel het hele IVP een dynamisch document is, en geactualiseerd wordt zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven, geldt dit zeker voor dit hoofdstuk.

De volgende algemene eisen m.b.t integrale veiligheid zijn o.a. gesteld in de VSP van Boskalis (20150526 Vraagspecificatie Proces Marker Wadden Werkdocument) en van Oord (2018-03-14 VSP Stroomgeul aanvulling):

Boskalis:

Eis ID	Eistekst
PM120	De Opdrachtnemer dient in zijn projectmanagementplan ten minste de volgende onderwerpen specifiek voor de opdracht te beschrijven: 7. de wijze waarop de Opdrachtnemer integraal veiligheidsmanagement waarborgt;
IN110	De Opdrachtnemer dient de hierna volgende inhoudsopgave van de voortgangsrapportage nader af te stemmen met de Opdrachtgever. 2. Projectbeheersing: i. stand van zaken integrale veiligheid: alle relevante ontwikkelingen met betrekking tot integrale veiligheidsrisico's en de beheersing daarvan, inclusief de veiligheidsincidenten en bijna-ongevallen uit de voorgaande termijn;
B-IN220	De Opdrachtgever organiseert direct na gunning een overleg waarin veiligheidsdocumenten formeel worden overgedragen en integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen worden besproken.
PB010	De Opdrachtnemer dient zijn Werkzaamheden te beheersen op de projectbeheersaspecten (waaronder ten minste scope, tijd, geld, risico's, informatie, organisatie, kwaliteit, veiligheid en milieu), zodanig dat het Werk wordt gerealiseerd conform de uit de Overeenkomst voortvloeiende eisen.
B-FM420	Als tekortkoming als bedoeld in de voorgaande bepaling wordt in ieder geval aangemerkt: 6. Onveilig werken
RM110	De Opdrachtnemer dient in het risicoregister ten minste: 1. de risico's zoals opgenomen in bijlage C "Integraal Veiligheidsplan" bij deze Vraagspecificatie Proces op te nemen; 2. risico's te inventariseren en te analyseren; 3. risico's te koppelen aan werkpakketten en risico-eigenaren; 4. risico's te kwantificeren; 5. beheersmaatregelen vast te stellen en te treffen; 6. de beheersmaatregelen na uitvoering te evalueren.
VH010	De Opdrachtnemer dient de Werkzaamheden met betrekking tot integraal veiligheidsmanagement te verrichten, zodanig dat de Werkzaamheden en resultaten van Werkzaamheden op een veilige en gezonde wijze verricht en gerealiseerd worden en het Werk veilig en gezond gebruikt, onderhouden kan worden.
VH030	De Opdrachtnemer dient op te treden als enig zaakwaarnemer en als enig vertegenwoordiger voor de Opdrachtgever waar het gaat om het

Eis ID	Eistekst
	zekeren van alle maatregelen en verplichtingen die vereist zijn op basis van de Arbeidsomstandighedenwet en -regelgeving.
VH040	Indien de Opdrachtnemer op grond van artikel 9 Basisovereenkomst een coördinatieverplichting opgelegd heeft gekregen, dient de Opdrachtnemer zorg te dragen voor de coördinatie op het gebied van veiligheid en gezondheid en hiertoe een overall coördinator aan te stellen.
VH100	De Opdrachtnemer dient gedurende het verrichten van VH010 Werkzaamheden een integraal veiligheidsdossier bij te houden.
VH110	<p>Het integraal veiligheidsdossier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. omvat ten minste de informatie met betrekking tot integrale veiligheidsaspecten dan wel verwijzingen daarnaar ten aanzien van: <ol style="list-style-type: none"> a. vastgestelde risico's; b. beheersmaatregelen; c. ontwerpkeuzes; d. verificatie en validatieresultaten; e. as-built gegevens; f. overblijvende integrale veiligheidsrisico's voor beheer en onderhoud; g. overige relevante informatie. 2. voldoet ten minste aan de verplichtingen voortvloeiende uit artikel 2.30 sub c Arbeidsomstandighedenbesluit.
VH200	De Opdrachtnemer dient de beschrijving van de processen met betrekking tot calamiteiten, waarmee de Opdrachtnemer bewerkstelligt dat de gevolgen van een eventuele calamiteit tot een minimum beperkt worden, ter kennis te brengen van de Opdrachtgever.
VH210	<p>De Opdrachtnemer dient ten minste het volgende te beschrijven:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. geïdentificeerde mogelijke calamiteiten (scenario's); 2. de relatie met incidentmanagement voor zover van toepassing; 3. het tijdig signaleren van calamiteiten; 4. instructies over hoe te handelen bij calamiteiten; 5. coördinatie van Werkzaamheden tijdens calamiteiten, inclusief aangewezen hulpverleners en coördinatoren; 6. eventuele acties ter voorkoming van escalatie en het beperken van vervolgschade; 7. de bereikbaarheid voor hulpverleningsdiensten; 8. de wijze van hulpverlening; 9. de beschikbaarheid van materiaal en materieel; 10. communicatie met de Opdrachtgever en weg- en vaarwegbeheerders; 11. door de Opdrachtnemer te nemen maatregelen in geval van calamiteiten; 12. communicatie over het calamiteitenmanagement met alle betrokkenen; 13. training van hulpverleners en coördinatoren; 14. geplande oefeningen.
OM010	De Opdrachtnemer dient zijn Werkzaamheden te managen (plannen, organiseren, bewaken, beheersen, rapporteren en corrigeren), zodanig dat het Werk wordt gerealiseerd met minimale hinder voor de omgeving en optimaal past in zijn omgeving, conform de uit de

Eis ID	Eistekst
	Overeenkomst voortvloeiende eisen.
B-OM020	Onder hinder wordt verstaan: een negatieve beïnvloeding van de bereikbaarheid, leefbaarheid en/of veiligheid voor de omgeving.

Van Oord:

Eis ID	Eistekst
PM120	De Opdrachtnemer dient in zijn projectmanagementplan ten minste de volgende onderwerpen specifiek voor de opdracht te beschrijven: 7. de wijze waarop de Opdrachtnemer integraal veiligheidsmanagement waarborgt;
IN110	De Opdrachtnemer dient de hierna volgende inhoudsopgave van de voortgangsrapportage nader af te stemmen met de Opdrachtgever. 2. Projectbeheersing: i. stand van zaken integrale veiligheid: alle relevante ontwikkelingen met betrekking tot integrale veiligheidsrisico's en de beheersing daarvan, inclusief de veiligheidsincidenten en bijna-ongevallen uit de voorgaande termijn;
B-IN220	De Opdrachtgever organiseert direct na gunning een overleg waarin veiligheidsdocumenten formeel worden overgedragen en integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen worden besproken.
PB010	De Opdrachtnemer dient zijn Werkzaamheden te beheersen op de projectbeheersaspecten (waaronder ten minste scope, tijd, geld, risico's, informatie, organisatie, kwaliteit, veiligheid en milieu), zodanig dat het Werk wordt gerealiseerd conform de uit de Overeenkomst voortvloeiende eisen.
RM110	De Opdrachtnemer dient in het risicoregister ten minste: 1. de risico's zoals opgenomen in bijlage C "Integraal Veiligheidsplan" bij deze Vraagspecificatie Proces op te nemen; 2. risico's te inventariseren en te analyseren; 3. risico's te koppelen aan werkpakketten en risico-eigenaren; 4. risico's te kwantificeren; 5. beheersmaatregelen vast te stellen en te treffen; 6. de beheersmaatregelen na uitvoering te evalueren.
IV050	De Opdrachtnemer dient op te treden als enig zaakwaarnemer en als enig vertegenwoordiger voor de Opdrachtgever waar het gaat om het zekeren van alle maatregelen en verplichtingen die vereist zijn op basis van de Arbeidsomstandighedenwet en -regelgeving.
IV060	De Opdrachtnemer dient alle ernstige ongevallen terstond ter kennis te brengen van de Opdrachtgever.
IV070	De Opdrachtnemer dient per veiligheidsincident en bijna-ongeval één van onderstaande basisrisicofactoren toe te kennen: 1. materiaal en middelen; 2. ontwerp; 3. onderhoud; 4. procedures; 5. omgevingsfactoren; 6. orde en netheid; 7. strategische doelstellingen; 8. communicatie; 9. organisatie; 10. training / opleiding; 11. beschermingsmiddelen.

IV080	De Opdrachtnemer dient te streven naar een zo laag mogelijke Injury Frequency (IF) rate. Indien de IF rate hoger is dan 10 dient de Opdrachtnemer maatregelen te treffen die de IF rate verlagen. De IF rate wordt berekend door het aantal arbeidsongevallen in het kader van deze Overeenkomst waarbij sprake is van verzuim van ten minste 1 werkdag te vermenigvuldigen met 1.000.000 en te delen op het totaal aantal in het kader van de Overeenkomst gewerkte uren door alle (zelfstandige) hulppersonen van de Opdrachtnemer.
IV100	De Opdrachtnemer dient de beschrijving van de processen met betrekking tot calamiteiten, waarmee de Opdrachtnemer bewerkstelligt dat de gevolgen van een eventuele calamiteit tot een minimum beperkt worden, ter kennis te brengen van de Opdrachtgever.
IV110	De Opdrachtnemer dient ten minste het volgende te beschrijven: 1. geïdentificeerde mogelijke calamiteiten (scenario's); 2. de relatie met incidentmanagement voor zover van toepassing; 3. het tijdig signaleren van calamiteiten; 4. instructies over hoe te handelen bij calamiteiten; 5. coördinatie van Werkzaamheden tijdens calamiteiten, inclusief aangewezen hulpverleners en coördinatoren; 6. eventuele acties ter voorkoming van escalatie en het beperken van vervolgschade; 7. de bereikbaarheid voor hulpverleningsdiensten; 8. de wijze van hulpverlening; 9. de beschikbaarheid van materiaal en materieel; 10. communicatie met de Opdrachtgever en weg- en vaarwegbeheerders; 11. door de Opdrachtnemer te nemen maatregelen in geval van calamiteiten; 12. communicatie over het calamiteitenmanagement met alle betrokkenen; 13. training van hulpverleners en coördinatoren; 14. geplande oefeningen.
IV200	De Opdrachtnemer dient gedurende het verrichten van Werkzaamheden het door de Opdrachtgever ter beschikking gestelde integraal veiligheidsdossier actueel te houden.
IV210	Het integraal veiligheidsdossier: 1. dient ten minste te omvatten de informatie met betrekking tot integrale veiligheidsaspecten dan wel verwijzingen daarnaar ten aanzien van: a. vastgestelde risico's; b. beheersmaatregelen; c. ontwerpkeuzes; d. verificatie en validatieresultaten; e. as-built gegevens; f. overblijvende integrale veiligheidsrisico's voor beheer en onderhoud; g. overige relevante informatie; 2. dient ten minste te voldoen aan de verplichtingen voortvloeiende uit artikel 2.30 sub c Arbeidsomstandighedenbesluit.

3.1 Constructieve veiligheid

Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.

In de VSE is de eis gesteld dat:

- "De Opdrachtnemer dient als sleutelfunctionaris een coördinator constructieve veiligheid aan te stellen, die gedurende de ontwerpfase en de uitvoeringsfase de verantwoordelijkheid draagt voor de coördinatie van constructieve veiligheid en op dit gebied deskundig aanspreekpunt is voor de Opdrachtgever" (TM040).
- "De Opdrachtnemer dient invulling te geven aan de borging van de constructieve veiligheid (ter informatie wordt verwezen naar het Compendium Aanpak Constructieve Veiligheid, editie 2011)" (TM050).

Daarnaast zijn eisen gesteld aan de ruimtelijke kwaliteit en vormgeving zie TM070 en eisen gesteld aan de (landschaps)architect, zie TM070, TM080, TM090 en de wijze van vaststelling van het ontwerp TM100, TM110.

Het ontwerp dient te voldoen aan de contractuele eisen en uitvoerbaar te zijn (zie eis OW010 uit de VSE) en de ontwerpwerkzaamheden zijn iteratief en in onderlinge samenhang te verrichten (OW020).

De volgende eisen zijn opgenomen in de VSE:

- MW-06: Herkomst van het opvulmateriaal.
- MW-16: Erosie ten gevolge van wind en golven in E1 en E3.
- MW-17: Erosie ten gevolge van wind en golven E2.
- MW-18: Uitvoeren Surveys

Voor de randen/dammen zijn de volgende eisen opgenomen in de VSE: RA-07, RA-08, RA-06, RA1-03.

In de VSE is omschreven dat voor het ontwerp en de uitvoering van harde randen dienen de volgende documenten te worden toegepast:

- The Rock Manual. The use of rock in hydraulic engineering (2nd edition) (2007); ISBN 978-0-86017-683-1, inclusief errata, beide beschikbaar op www.kennisbank-waterbouw.nl/rockmanual/;
- Scour Manual (1997), AA Balkema, Rotterdam, ISBN 9054106735;
- Filters in de waterbouw (1993), CUR rapport 161, CUR Gouda;
- Interface stability of granular filter structures, (2010) rapport 233, CUR Bouw en Infra, Gouda;
- NEN-EN 13383-1:2002, Waterbouwsteen - Deel 1: Specificatie;
- NEN-EN 13383-2:2002, Waterbouwsteen - Deel 2: Beproevingmethoden

Daarnaast zijn eisen in de VSE opgenomen voor de Waterbodemverlaging, zandwininput: WV1-05.

Risico's raakvlak met arbeidsveiligheid

Object	Risico's tijdens realisatie	Risico's tijdens B&O-fase
Zachte randen	Gevaar voor afkalving, instorten, bedelven	Tijdens herstelwerkzaamheden gevaar voor afkalving, instorten, bedelven
Harde randen	Gevaar voor afkalving, instorten, bedelven, beknelling, geraakt worden door object	Tijdens herstelwerkzaamheden gevaar voor afkalving, instorten, bedelven, beknelling, geraakt worden door object

3.2 Brandveiligheid

Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.

Brandveiligheid heeft specifiek betrekking op:

- Bouwketen (kantoor Lelystad)
- Schepen en materieel
- Opslaglocaties
- Onderhoudsruimtes

Speciale aandacht moet worden gegeven aan de afgelegen locatie:

Door de beperkte bereikbaarheid van de projectlocatie zullen mogelijk meer en grotere voorraden op de projectlocatie aanwezig (kunnen) zijn. Ook kan het langer duren voordat de Brandweer ter plaatse is.

Calamiteitenplan en BHV-organisatie ON

Het scenario brand is opgenomen in het Calamiteitenplan van ON.

ON dient voorbereid te zijn op dit scenario en de BHV-organisatie dient een beginnende brand te kunnen blussen.

3.3 Arbeidsveiligheid

Dit aspect is één van de belangrijkste veiligheidsaspecten als het gaat om directe impact op personen. De prioriteit ligt bij veiligheidsmanagement ten behoeve van eigen personeel en medewerkers van partijen die in opdracht van RWS werken.

Er bestaat hierover uitgebreide wet- en regelgeving zoals de Arbowet. Daarin heeft Opdrachtgever (samen met Opdrachtnemer) duidelijke, omschreven taken en verantwoordelijkheden in het geheel zoals het bijhouden van een veiligheidsdossier met daarin Risico-inventarisatie & -Evaluatie (RI&E), V&G-plannen en een ongevallenregistratie.

Arbeidsveiligheid heeft specifiek betrekking op de hoofdonderdelen:

- Diverse vooronderzoeken in de Realisatie (waaronder bijvoorbeeld archeologisch onderzoek, bodemonderzoek, asbestonderzoek, niet gesprongen explosieven, kabels en leidingen)
- Uitvoering/bouw project
- Werken nabij (vaar-)weg

- Bediening en besturing
- Beroepsmatig gebruik vaarweg
- Beheer en onderhoud
- Groot onderhoud

Veiligheidsproducten E-eilanden

De volgende veiligheidsproducten zijn voor de E-eilanden van toepassing:

Opdrachtgever:

- Addendum IVP. Dit addendum wordt door Opdrachtgever aan het bestaande IVP toegevoegd en specifiek geschreven voor de E-eilanden en deelt deze met ON.
- RI&E E-eilanden OG. Voor de E-eilanden stelt OG een RI&E op en deelt deze met ON.

Opdrachtnemer:

- IVP ON. ON stelt een eigen IVP op. Het V&G-plan ON mag ook geïntegreerd zijn in het IVP ON.
- Indien niet geïntegreerd in IVP ON stelt ON een V&G-plan op.
- RI&E E-eilanden ON. ON stelt als onderdeel van het IVP ON een RI&E op.
- Integraal veiligheidsdossier met de noodzakelijke V&G informatie voor uitvoering, B&O.

In deze veiligheidsproducten dient naast standaard aspecten (werken op water, afgelegen gebied, werken met materieel en materialen, etc.) in het bijzonder aandacht te worden besteed aan de specifieke eigenschappen en omstandigheden bij het project Marker Wadden.

Het gaat hierbij om de risico's die bestaan voor medewerkers en aangemelde bezoekers (onder begeleiding en geïnstrueerd) voor het werken met ongeconsolideerd slib en zand (gevaar voor verdrinking en verstikking door drijfzand en het betreden van gerijpt slib met onvoldoende draagkracht). Ook risico's voortkomend uit het creëren van nieuw land in water zijn hierbij van belang. Tijdens de realisatieperiode kunnen grote watervlakten in het Markermeer er onveranderd uitzien als water, terwijl de waterdiepte (zeer) beperkt is.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Inzet hiervoor wordt dus van zowel de Opdrachtgever als van de Opdrachtnemer verwacht. Omdat de opdrachtnemer taken verricht in opdracht van Rijkswaterstaat, kunnen bepaalde taken bij de opdrachtnemer worden neergelegd.

Rijkswaterstaat is als opdrachtgever wel verantwoordelijk om erop toe te zien dat opdrachtnemer zijn taken en verantwoordelijkheden invult.

V&G-coördinatie Opdrachtgever

Vanuit RWS is een overall V&G-coördinator aangewezen:

De Technisch Manager, , is verantwoordelijk voor de invulling van integrale veiligheid op het project en onderhoudt contact met de V&GC van RWS en de V&GC van ON.

V&G-coördinatie Opdrachtnemer

In de VSE zijn eisen OW030 en OW040 zijn de volgende eisen gesteld:

- De Opdrachtnemer dient als sleutelfunctionaris een coördinator ontwerpfase aan te stellen overeenkomstig artikel 2.29 Arbeidsomstandighedenbesluit.
- De coördinator ontwerpfase dient ten minste de taken overeenkomstig

artikel 2.30 Arbeidsomstandighedenbesluit uit te voeren en voldoende bevoegdheid te hebben om de benodigde maatregelen in het kader van het Arbeidsomstandighedenbesluit door te voeren.

V&G-plan

Het Arbobesluit maakt formeel geen onderscheid in een V&G plan ontwerp en een V&G plan uitvoering. De Opdrachtgever is verplicht een V&G plan aan te leveren bij de Opdrachtnemer. Dat is dit addendum IVP en eerder gedeeld IVP voor de andere eilanden.

De Opdrachtnemer dient het V&G plan te actualiseren en aan te passen aan de fase waarin het project zich bevindt en op basis van eventueel actuele risico's die worden gesignaleerd.

Hierbij dient tenminste de ontwerpfase en de uitvoeringsfase door de opdrachtnemer te worden beoordeeld of het plan te worden geactualiseerd.

Een onderdeel van arbeidsveiligheid is hulpverlening.

Hulpverlening heeft specifiek betrekking onbereikbaarheid, transportmogelijkheden, werkruimte, hulpmiddelen als organisatorische kaders.

Aandachtspunt bij dit werk is de afgelegen locatie in het Markermeer. Nood en hulpdiensten kunnen het werkgebied alleen via het water of door de lucht bereiken. Daarbij duurt het langer dan gebruikelijk tot nood- en hulpdiensten ter plaatse kunnen zijn. ON dient hierop zijn veiligheidsplannen en veiligheidsmaatregelen te ontwerpen en er rekening mee te houden dat de eerste hulp bij ongelukken langduriger, langer dan gemiddeld, door hem zelf zal moeten worden verricht. De geldt voor eigen werknemers, bezoekers van het werk op uitnodiging van ON/OG en bezoekers van de locatie (recreatief gebruik).

Veiligheidsproducten Contractvoorbereiding:

- Bereikbaarheidstekeningen (niet verplicht)
- Ontwerptoets aan specificaties (aanbevolen)
- Calamiteitenplan (t.b.v. de Realisatie)

Veiligheidsproducten Realisatie:

- Toetsing objecten aan bereikbaarheid (aanbevolen)
- Calamiteitenplan (verplicht), gericht op (veiligheids)regio
- IVP realisatiefase

In het ontwerp wordt ook rekening gehouden met B&O-taken en arbeidsveiligheid. De volgende eisen zijn in Vraagspecificatie Eisen_E eilanden definitief 29-1-2021 opgenomen en hebben betrekking op arbeidsveiligheid:

MW-15 Onderhoudspaden op randen E-eilanden

De westelijke randen van de E1, E2 en E3 eilanden en de zuidrand van E3, dienen voorzien te zijn van de benodigde onderhoudspaden t.b.v. beheer en inspecties door de beheerder met een 4 wiel aangedreven voertuig met een maximum gewicht van 3500 kg.

Toelichting 1: het doel is dat het voertuig van de haven naar de noordelijk gelegen punt van E1 kan rijden

Toelichting 2: deze eis is alleen geldig tot de datum van oplevering en dus niet voor de Meerjarig onderhoud (MJO)-fase.

3.4 Nautische veiligheid

Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.

De werkzaamheden vinden plaats op het Markermeer en hier is scheepvaart (beroeps en recreatief) aanwezig.

Dit aspect heeft voor vervoer gericht op ontwerp en realisatie van project Eerste fase Marker Wadden vooral betrekking op binnenvaartveiligheid, hoewel het zeewaardige schepen kan betreffen. Onder binnenvaart wordt niet alleen de beroepsvervoerders begrepen, maar ook alle vaartuigen met recreatieve doeleinden, inclusief de kleinste vaartuigen als kano's.

Voor het binnenwater geldt de Scheepvaartverkeerswet (SVW). De Scheepvaartverkeerswet (Svw) is de belangrijkste wetgeving voor het regelen van het verloop van het scheepvaartverkeer.

Binnenvaartveiligheid heeft specifiek betrekking op de hoofdonderdelen:

- Inrichting vaarwegen
- Inrichting aanleg-, wacht- en ligplaatsen
- Inrichting sluiscomplexen
- Menging beroeps- en recreatievaart
- Recreatief vaarweggebruik
- Monitoring- en verkeersgeleidingsystemen;
- Jachthavens

Een belangrijke omgevingspartij is de recreatievaart. Het project dient te worden gerealiseerd terwijl tegelijk ook de recreatievaart gebruik blijft maken van het Markermeer.

Een belangrijke eis uit de VSP is eis VN010: De Opdrachtnemer dient de Werkzaamheden met betrekking tot verkeersmanagement te verrichten, zodanig dat veiligheid en minimale verkeershinder zijn gewaarborgd.

Een vaarwegmanagementplan wordt opgesteld bij hinderklasse 1 of hoger, zoals vastgelegd in de VSP eis VN100 en VN110, VN200, VN210, VN220, B-VN230.

Daarnaast zijn de volgende eisen in de VSE opgenomen m.b.t. het toepassen van Richtlijnen, certificaten en ontheffingen voor scheepvaartmaatregelen: VN300, waarin wordt geëist dat voldaan dient te worden aan de Richtlijnen Vaarwegen – RVW 2011.

In de VSE zijn eisen opgenomen i.r.t. nautische veiligheid:

- E12-02: Buitenhaven: De buitenhaven is aangelegd conform het UO.
- IE4-02: Invaarbaar: Het compartiment dient invaarbaar te zijn voor schepen die grond komen brengen. Toelichting: het eventueel dichten van de invaaropening is buiten scope

3.5 **Integrale beveiliging: Fysieke beveiliging**

Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.

Fysieke beveiliging heeft specifiek betrekking op de hoofdonderdelen:

- Bescherming tegen vernieling, vandalisme en ongewenste bezoekers
- Beschermen tegen niet toegestaan gebruik installaties

Toegang/afsluiten keet: een beperkt aantal personen de sleutel.

Op het water is betonning aanwezig om scheepvaart buiten het werkgebied te houden. Materieel wordt door ON afgesloten.

Daarnaast wordt door OG en ON toezicht gehouden en in geval van incidenten dient onderzoek gedaan te worden naar de oorzaken en aanvullende maatregelen te worden getroffen.

3.6 **Ontplobbare Oorlogsresten**

In de VSE zijn de volgende eisen opgenomen m.b.t. ontplobbare oorlogsresten: NE010, NE020, NE030, NE040, NE050, NE060, NE070.

Wat is er bekend uit de vooronderzoeken m.b.t. dit risico en welke maatregelen zijn hier genomen?

3.7 **Verkeersveiligheid**

Verkeersveiligheid heeft specifiek betrekking op de hoofdonderdelen:

- vervoer van personen, materiaal en materieel (via en vanaf de openbare weg landzijde)
- werkwegen op het eiland.
- voor bezoekers van het werk te voet, gebruikmakend van gerealiseerde werkwegen

Veiligheidsproducten

- Bouwplaatsinrichting
- IVP ON

3.8 **Machinelveiligheid**

De Machinerichtlijn is een Europese richtlijn die de fundamentele veiligheids- en gezondheidseisen bevat voor machines. Machines (bijvoorbeeld lichtgeleidesysteem en schutsluis) dienen bij oplevering en/of ingebruikname voorzien te zijn van een 'CE markering'.

De wettelijke basis voor de Machinerichtlijn in Nederland is het 'Warenwet Besluit Machines'. Bij renovaties of ingrijpende aanpassingen van machines is het van belang dat deze in overeenstemming worden gebracht met de huidige geldende Machinerichtlijn.

Doordat (beroepsmatige) medewerkers gebruik maken van de machines heeft machine veiligheid een significante koppeling met het Arbobesluit.

Machinelveiligheid heeft specifiek betrekking op de hoofdonderdelen:

- Gebruik van machines en arbeidsmiddelen
- Inspectie en onderhoud van machines en arbeidsmiddelen

Veiligheidsproducten:

- IVP ON
- Veiligheidsmanagementsysteem ON – Inspectie en onderhoudsregime ON.

4 Afspraken

In de volgende paragrafen wordt beschreven welke afspraken er gemaakt zijn voor project Marker Wadden E-eilanden.

4.1 Overlegstructuur

Om Integrale veiligheid goed te kunnen beheersen en alle betrokkenen goed op de hoogte te houden is het van essentieel belang dat in alle van toepassing zijnde overlegvormen, de betreffende aspecten van Integrale Veiligheid aan de orde worden gesteld. Dit geldt voor zowel in- als externe overlegvormen. Daarnaast is het van groot belang dat het voltallige team input levert om de veiligheid en veiligheidscultuur op een hoger niveau te brengen en te houden.

De notulen van voorstaande overlegvormen worden opgeslagen in het centrale digitale documentbeheersysteem Connect.

Documenten waarin relevante veiligheidsissues worden vastgelegd dienen onderdeel uit te maken van het IVD.

4.1.1

Intern overleg

De volgende overleggen worden georganiseerd.

Overlegvorm:	Frequentie:	Aanwezigen:	Onderwerpen:	Verslaglegging:
Bouwteam-overleg	2-wekelijks	Bouwteam	Voortgang, issues anders dan contract met ON	Ja
Contract-beheersteam-overleg	1x per 8 weken	CBT	Voortgang, risico's, issues, status toetsen en bevindingen; - Toetsplan(ning): elke 24 weken	Ja, (minimaal) Actie- en Besluiten(AB)-lijst
Voorbespreking contractvergadering	1x per 4 weken	Deelnemers contractvergadering	voorber. projectvergadering	
Risicosessie	Naar behoefte	Bouwteam / CBT	- Risicodossier	Up-date risicodossier
Overleg met Dagelijks Bestuur	Naar behoefte	Projectdirecteur	Voortgang Evaluatie functioneren KMS	Ja, e-mail
Intake systeem-/procestoets	Per toets	Contractmanager; Toetsteam; Toetscoördinator; Risico-eigenaar(naren)	Doel, basis, scope, risico's en programma van de toets.	Ja, form A
Outtake systeem-/procestoets	Per toets	Contractmanager; Toetsteam; Toetscoördinator; Risico-eigenaar(naren)	Toetsresultaten, evaluatie risico's.	Ja, Form D

4.1.2 Overleg met de opdrachtnemer

Veiligheid zal als onderdeel van de bespreking van de actuele risico's en beheersmaatregelen tijdens het voortgangsoverleg aan de orde komen. Eisen hieromtrent staan in het contract.

De uitkomsten van veiligheidsrisicosessies, worden tussen OG en ON gedeeld. Naast deze overleggen zal conform SCB getoetst worden op de borging van de opdrachtnemer op de integrale veiligheid.

Overlegvorm:	Frequentie:	Aanwezigen:	Onderwerpen:	Verslaglegging:
Project Follow Up (PFU)	Minimaal 1x	Dagelijks Bestuur, Bouwteam+CBT OG, Sleutelfunctionarissen ON	<ul style="list-style-type: none"> - Projectdoelstelling - Wederzijdse belangen en verwachtingen - Afstemming van kansen, risico's en beheersmaatregelen - Samenwerkingsafspraken 	Ja, ON
Contractvergadering	1x per 4 weken	OG: CM, adv. CM, AM NM, TM ON: CM, hoofd-uitvoerder	<ul style="list-style-type: none"> - Bespreking van de voortgangsrapportage van de ON (Voortgang, Wijzigingen, Projectbeheersing, etc.) 	Ja, OG
(Informeel) Voortgangsoverleg (VGO) (Op kantoor of in het veld)	Naar behoefte	Counterpart OG en ON	<ul style="list-style-type: none"> - Informele bespreking van verwachtingen en voortgang van het Werk - <i>Afspraken moeten in de projectvergadering worden bevestigd, alvorens deze contractuele status verkrijgen!</i> 	Nee, GEEN CONTRACTUELE STATUS
MJO	1x per kwartaal	CM OG, PD of AM OG, CM ON, beheerder NM	<ul style="list-style-type: none"> - Voortgang 	Ja, (minimaal) Actie- en Besluiten(AB)-lijst
Prestatie-meting	1x per kwartaal	CM OG + CM ON	<ul style="list-style-type: none"> - Ingevulde vragenlijst prestatie-meting 	Ja, dmv toelichting en afspraken in formulier
Risicosessie	Naar behoefte	Bouwteam / CBT OG, sleutelfunctionarissen ON	<ul style="list-style-type: none"> - Risico's, incl. beheersmaatregelen 	Ja, update dossier

4.2 Voortgangsrapportages

In de VSP is de volgende eis opgenomen:

IN110: De Opdrachtnemer dient de hierna volgende inhoudsopgave van de voortgangsrapportage nader af te stemmen met de Opdrachtgever.

Onder 2. Projectbeheersing:

i. stand van zaken integrale veiligheid: alle relevante ontwikkelingen met betrekking tot integrale veiligheidsrisico's en de beheersing daarvan, inclusief de veiligheidsincidenten en bijna-ongevallen uit de voorgaande termijn;

De opgestelde voortgangsrapportages van ON worden gecontroleerd door CM en TM en indien nodig worden er vragen gesteld m.b.t. integrale veiligheid en de follow up van veiligheidsmeldingen.

4.3 Veiligheidsrapportages Opdrachtgever

Veiligheidsrapportages zijn van belang bij het houden van toezicht om inzicht te hebben op welke onderdelen toezicht op gehouden moet worden.

4.3.1 Incidentmeldingen

Incidentmeldingen worden opgenomen in de veiligheidsrapportages. Het gaat hierbij om meldingen van incidenten, ongevallen en bijna-ongevallen.

De incidentmeldingen en verbetermaatregelen worden bij RWS – Meldpunt Incidenten Registratie en het IVD.

4.3.2 T-rapportages

Doormiddel van T-rapportage (2x per jaar) wordt gerapporteerd over de voortgang van integrale veiligheid van het project. De projectadviseur Integrale Veiligheid levert via de technisch manager voorafgaand aan de T-rapportage informatie over de voortgang van integrale veiligheid. De IPM rolhouders zijn verantwoordelijk voor de onder de eigen verantwoordelijkheid vallende veiligheidsaspecten en het aantoonbaar borgen daarvan in het project.

4.4 Overdracht veiligheidsdocumenten

Overdracht IVD

De overdracht van het IVD voor de E-eilanden moet nog plaatsvinden van opdrachtnemer (Boskalis) naar opdrachtgever (Rijkswaterstaat) en vervolgens een overdracht van Rijkswaterstaat naar beheerder (Natuurmonumenten).

De inhoud van het IVD dient ten minste te omvatten: *de informatie met betrekking tot integrale veiligheidsaspecten dan wel verwijzingen daarnaar ten aanzien van:*

- a. vastgestelde risico's;*
- b. beheersmaatregelen;*
- c. ontwerpkeuzes;*
- d. verificatie en validatieresultaten;*
- e. as-built gegevens;*
- f. overblijvende integrale veiligheidsrisico's voor beheer en onderhoud;*
- g. overige relevante informatie;*

Het IVD dient te voldoen aan de verplichtingen conform *artikel 2.30 sub c Arbeidsomstandighedenbesluit*.

4.5 Melden van incidenten en (bijna)-ongevallen

Op het project Marker Wadden dienen incidenten en (bijna-)ongevallen te worden gemeld.

Het melden van incidenten en (bijna-)ongevallen heeft als doel dat gezamenlijk geleerd kan worden van de oorzaken en de factoren die een bijdrage hebben gehad aan de toedracht van het desbetreffende incident.

Incidenten waaronder ongevallen worden geregistreerd om inzicht te krijgen in de achterliggende oorzaken die ten grondslag liggen aan het betreffende ongeval dan wel incident.

Ernstige incidenten en ongevallen dienen direct bij de Opdrachtgever te worden gemeld door Opdrachtnemer.

Klachten van het publiek - onder meer over onveilige situaties - komen bij de Omgevingsmanager binnen via de landelijke informatielijn 0800-8002. Ook deze klachten moeten binnen het project geregistreerd worden. De bevindingen worden door het Meldpunt Incidenten RWS teruggekoppeld aan de indiener.

Gedurende de looptijd van een contract is de technisch manager verantwoordelijk voor het afhandelen van de meldingen en het informeren van het IPM-team. De projectadviseur IV ondersteunt de TM hierin. De meldingen worden doorgezet naar het MIR (Meldpunt Incidenten Registratie) van RWS.

Link naar webformulier om een melding in te voeren: <https://samwebforms.apps.cf-am2.intranet.rws.nl/>

Melden incidenten door opdrachtnemer naar Opdrachtgever

Incident	Melden naar OG	Actiehouder
Ongeval, zwaar letsel (dodelijke afloop, ziekenhuis opname, verzuim langer dan 24 uur)	Direct	Opdrachtnemer
Ongeval, licht letsel	Direct	Opdrachtnemer
Ongeval, zonder letsel	Binnen 24 uur	Opdrachtnemer
Bijna-ongeval	Periodiek	Opdrachtnemer
Gevaarlijke situatie	Periodiek	Opdrachtnemer
Situatie met agressie en geweld	Binnen 24 uur	Opdrachtnemer

Melden bij Inspectie SZW (Arbeidsinspectie)

Ernstige arbeidsongevallen moeten door werkgevers direct gemeld worden bij de Inspectie SZW.

Dit geldt voor ongevallen met:

- dodelijke afloop
- Ziekenhuisopname
- blijvend letsel

4.6 Communicatie bij incidenten

Het projectteam OG stelt samen met de Opdrachtnemer een communicatieschema vast, als onderdeel van het calamiteitenplan.

Het calamiteitenplan is opgesteld door Opdrachtnemer conform paragraaf 3.6.2 Beschrijven van calamiteitenmanagement, eis VH200 en eis VH210 van de VSP (Boskalis) en paragraaf 2.3.1 Beschrijven van calamiteitenmanagement (van Oord).

De communicatielijns bij een calamiteit is:

Opdrachtnemer	Rijkswaterstaat Contractmanager	Rijkswaterstaat Portfoliomanager
Boskalis →	→	
Van Oord →		
	→	V&G-coördinator Rijkswaterstaat

4.7 Incidenten- en ongevalsonderzoek

Elk ernstig arbeidsongeval en elk ongeval waarbij RWS mede-actor is dient te worden gemeld en onderzocht. Dit onderzoek vindt plaats door een team dat wordt samengesteld door RWS Water Verkeer en Leefomgeving, eventueel aangevuld met vertegenwoordigers van betrokken partijen, waaronder Opdrachtgever en Opdrachtnemer. De onderzoeken worden uitbesteed aan een gespecialiseerd bureau.

Onder een ernstig arbeidsongeval (dus meldingsplichtig bij ISZW) kan worden verstaan dat iemand als gevolg van een ongeval op het werk blijvend letsel oploopt, in een ziekenhuis wordt opgenomen, of overlijdt.

De Opdrachtnemer dient zelf ook incidenten en bijna-ongevallen te onderzoeken en de lessons learned te delen met haar eigen organisatie en de Opdrachtgever.

4.8 Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

Op het project Marker Wadden E-eilanden zijn de volgende persoonlijke beschermingsmiddelen minimaal verplicht:

- Veiligheidsschoenen of -laarzen (minimaal S3)
- Veiligheidshelm
- Signaalkleding (vest of jas)
- Reddingsvest (minimaal 275N) bij werken nabij het water, aan- en van boord stappen schip, op het schip aan dek.

Iedereen zorgt voor eigen PBM's en dienen gratis beschikbaar te zijn gesteld door de eigen werkgever. PBM's dienen in goede staat te zijn om veilig gebruikt te kunnen worden. Instructie over gebruik en werking van specifieke PBM's bijv. reddingsvest dient te zijn gegeven aan de gebruiker/dragers van de PBM, bijv. d.m.v. bijgeleverde leveranciersinstructieboekje.

5 Wijze van toezicht

Toezicht houden is een activiteit. Het is niet alleen corrigeren en sanctioneren, maar zeker ook complimenteren en waarderen. Zo voorkomt het de versloffing van de veiligheidsregels.

Er zijn verschillende methodes van toezicht. Deze worden in onderstaande paragrafen behandeld.

5.1 Contractbeheersplan en toetsplan

Er is een contractbeheersplan opgesteld.

Het toetsplan¹ is opgesteld waarin is vastgesteld op basis van welke criteria er een SCB-toets wordt uitgevoerd. Zo wordt er bijvoorbeeld een producttoets uitgevoerd voor het Integraal Veiligheidsplan en het Calamiteitenplan van ON.

Filosofie

Op basis van de planning van ON worden SCB-toetsen en Safety Walks en veiligheidswaarnemingen uitgevoerd. We willen ons laten overtuigen door opdrachtnemer dat integrale veiligheidsrisico's worden beheerst en proactief gehandeld wordt op het project. Dit sluit aan bij de doelstelling van Boskalis die zich op niveau 4 (proactief) wilt laten certificeren voor de veiligheidscultuurladder.

5.2 SCB toetsen

Veiligheidsrisico's met een gevolgscore van 3 of hoger moeten altijd getoetst worden. De toetsdrempel voor veiligheid is dus niet kans x gevolg, maar alleen de gevolgscore (Bron: KiVP v3.2.0).

Er kunnen drie verschillende soorten toetsen worden uitgevoerd:

1. Systeemtoets
2. Procestoets
3. Producttoets

In bijlage F wordt een toelichting gegeven op de verschillende toetsen.

5.3 Veiligheidswaarnemingen

Naast de SCB toetsen worden Veiligheidswaarnemingen uitgevoerd bij werkzaamheden als bezoek door veiligheidsdeskundigen om de veiligheidssituatie in brede zin op de werklocatie te beoordelen, verbeteringen te identificeren en het veiligheidsbewustzijn te vergroten.

Van de veiligheidswaarnemingen worden de waarnemingen en verbeterpunten in een verslag vastgelegd en gedeeld met de Opdrachtnemer.

De volgende uitgangspunten gelden specifiek voor Veiligheidswaarnemingen:

- Veiligheidswaarnemingen worden uitgevoerd met gebruik van de voor de verschillende veiligheidsdomeinen van toepassing zijnde wet- en regelgeving en richtlijnen.

---

¹ Toetsplan 01 Marker Wadden E-eilanden v21-05-2021.

- Planning op basis van een analyse van het risicodossier, maar risico-overwegingen in het IV-dossier kunnen ook aanleiding vormen voor een Veiligheidswaarneming.
- Uitkomsten worden gerapporteerd aan de Contractmanager en de Technisch Manager.

Frequentie: 1x per 4-6 weken veiligheidswaarneming. Tot medio september 2021.

Corona en toezicht vanuit OG

In verband met de corona-uitbraak is er nog geen bezoek gebracht aan de werkschepen en het eiland i.v.m. het minimaliseren van besmettingsgevaar. De veiligheidswaarnemingen worden weer gedaan zodra dit kan en in lijn is met de landelijke coronamaatregelen.

Voor de start uitvoering van de E-eilanden hebben de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Review V&G-plan: Een review van het V&G-plan heeft plaatsgevonden in mei 2021 door TM, VGC en PIV-er van RWS. Hieruit bleek dat er verbeterpunten zijn in het V&G-plan van ON, zo is bijv. de RI&E onvoldoende projectspecifiek was en voldoet niet aan de eisen die in de VSP gesteld zijn voor risicomanagement (koppeling van risico's en beheersmaatregelen aan werkpakketten ontbreekt en status beheersmaatregelen is onduidelijk).
- Bijwonen kick-off stortploeg: De PIV-er heeft 14 juni 2021 de kick-off van de stortploeg van Boskalis bijgewoond en heeft de verbeterpunten gecommuniceerd naar de TM en CM van RWS. Deze verbeterpunten zullen worden meegenomen in de SCB procestoets die gepland staat na 29 juni.

5.4 Safety Walks

Tevens worden Safety Walks uitgevoerd. Een Safety Walk (SW) is een aangekondigd gezamenlijk bezoek van de Opdrachtgever en Opdrachtnemer aan de fysieke (project)locatie met de projectteamleden.

Met een Safety Walk wordt het belang van veiligheid en gezondheid uitgedragen doordat de leidinggevenden zichtbaar – voor alle werknemers – aandacht geven aan veiligheid. Een Safety Walk is een sterk signaal vanuit het management van hun betrokkenheid bij en het belang van veiligheid op de werkvloer.

De volgende uitgangspunten gelden specifiek voor Safety Walks:

- Safety Walks worden ingepland en gehouden op specifieke formele momenten.
- Aan de Safety Walk nemen de Opdrachtgever en Opdrachtnemer gezamenlijk deel. Vanuit Rijkswaterstaat kan dat een portfoliomanager en/of een hoofdingenieur-directeur (HID) zijn. Daarna afwisselend met een IPM-teamlid.
- De Technisch Manager accordeert de opgestelde Safety Walk -rapportages.
- De Safety Walk wordt uitgevoerd conform de 'Instructie Safety Walk' van Rijkswaterstaat.
- Een rapport met observaties van de Safety Walk dient als uitgangspunt voor vervolgmaatregelen.

Frequentie: 1x tijdens de uitvoering in 2021 (september / oktober) en 1x in 2023.

5.5 Sancties en onderbreken / stilleggen van werk

Bij toezicht hoort ook de mogelijkheid tot sancties, het onderbreken en stilleggen van werk.

Zie bijlage G.

6 Verantwoording van BTO-keuzen

De verantwoording van de Bouwkundige Technische Organisatorische keuzes is te vinden in verschillende documenten, waaronder:

- Vraagspecificatie Eisen_E eilanden definitief 29-1-2021
- Marker Wadden – Wijzigingenovereenkomst Nr. 5 – Module E
- B01 – Integraal Tekening (incl afleverdossiers)

In onderstaande tabel zijn de BTO keuzes die door technisch manager ( ), V&G-coördinator OG ( ) en adviseur IV ( ) geïnterviewd zijn en weergegeven in onderstaande tabel.

#	Projectfase	Bron	Stap 1: Situatie omschrijving	Stap 2: Dilemma	Stap 3: Keuze	Stap 4: Motivering	Stap 5: Gevolg	Risiconummer Ontwerp RIE
	Kies de projectfase waarin de BTO-keuze gemaakt is	Beschrijf de herkomst van de BTO-keuze	Omschrijf de situatie waarover een keuze gemaakt moet worden	Omschrijf de keuze mogelijkheden	Omschrijf welke keuze is gemaakt	Omschrijf de afwegingen die tot de desbetreffende keuze hebben geleid	Omschrijf de risico's (de gevolgen van de keuze)	
1	Vorbereiding/Ontwerp	VS E-eilanden	De doorlooptijd van de realisatie van het ontwerp van de E-eilanden duurt ca. 3 jaar, waarvan in totaal ca. 8 maanden buiten gewerkt wordt met werkweken van 4 dagen. Hierbij zal naar verwachting gedurende ruim 1 jaar door ON geen werkzaamheden buiten verricht worden, waardoor er weinig toezicht is.	<ul style="list-style-type: none"> - Keuze 1 = werkbetonning laten liggen - Keuze 2 = werkbetonning weghalen. 	Keuze is nog niet gemaakt, de vraag is of de kosten opwegen tegen de reductie van de veiligheidsrisico's mbt ongewenste bezoeker. Voorstel is om de werkbetonning te laten liggen.	De vraag is of er nog andere maatregelen zijn om de risico's van ongewenste bezoekers te reduceren, aanvullend wordt via jachthaven recreanten benaderd. Overwogen wordt of het zinvol is om werkzaamheden naar voren te halen, waardoor de doorlooptijd korter wordt en het werk minder lang stilligt. Echter als gevolg van het aanvoeren van grond in opdracht van Natuurmonumenten zullen er incidenteel toch werkzaamheden zijn ter plekke van de E-eilanden. Daarnaast zal de	Restrisico op betreden door derden (buiten de werkuren) valt niet verder te beheersen	4

						betonning voor de zandwinning van Van Oord blijven liggen.		

7 Opleiding en instructie

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat hebben de e-learning Integrale Veiligheid gevolgd op het Leerportaal van I&W.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die regelmatig op de bouwplaats komen zijn VCA-VOL gecertificeerd.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die op een bouwplaats komen van een aannemer, die aangesloten is bij de Governance Code Veiligheid in de Bouw, beschikken over een geldige GPI.

Voor bezoekers geldt dat zij onder begeleiding meegaan (met Opdrachtgever of Opdrachtnemer) en geïnstrueerd zijn over de projectspecifieke veiligheidsrisico's en maatregelen, over de juiste PBM's beschikken en de veiligheidsregels naleven.

Projectspecifieke introductie

In de uitvoeringsfase dient de opdrachtnemer bij de instructie van medewerkers expliciet stil te staan bij de V&G risico's en de beheersing van de risico's voortvloeiend uit de ontwerpfase, restrisico's uit de omgeving en de risico's voortvloeiend uit de uitvoeringsfase.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg.
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen cf kader VM

Definities veiligheidsdomeinen	
NB Onderstaande veiligheidsdomeinen zijn van toepassing gedurende alle levensfasen van een object (kunstwerk, (vaar)wegvak, machine, installatie, etc.)	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.
Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens.

Bijlage B Ontwerp RI&E

Deze bijlage bevat de concrete risico's verbonden aan werkzaamheden binnen de projectscope, te weten objectspecifieke risico's en samenlooprisico's. Deze vormen de basis voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

RI&E**RI&E contractvoorbereidingsfase**

Dit is de oorspronkelijke RIE die gedeeld is met ON (onderdeel van het IVP, 23 juni 2014, versie 3.0, definitief).

Veiligheidsthema	Activiteit	Risico	Oorzaak	Mogelijke Maatregelen
Constructieve veiligheid	Bouw en gebruik van werkplatform	Verwonding door bezwijken of beschadigen van de constructie	Onjuist ontwerp en gebruik van het werkplatform	Juist ontwerp en gebruik. Belasting volgens het ontwerp. Looproutes aangeven. Betreding verhinderen/ beperken. Eisen stabiliteit /aanleg.
	Aanleg dammen, haven en eiland	Afkalving, verzakking, inzakking, bezwijken, beschadiging constructies/waterkering	Onjuist ontwerp, te vroege betreding	
	Aanleg dammen, haven en eiland	Bedelving, beknelling, bezwijken	Laden en lossen materialen	
	Betreden onvoldoende draagkrachtige gebieden	Wegzakken in drijfzand, slib, slappe ondergronden (verdrinken, stikken onderkoelen)	Uitvoeren van werkzaamheden in omgeving met slib, drijfzand (al dan niet zichtbaar).	Instructie geven. Toezicht houden Noodplan opstellen, werken in teams, budy(life)line verplichtstellen. Afzetten bewuste gebieden
	Materiaal/materieel op onvoldoende draagkrachtige gebieden	Wegzakken in drijfzand, slib, slappe ondergronden	Uitvoeren van werkzaamheden in omgeving met slib, drijfzand (al dan niet zichtbaar).	Instructie, toezicht, afzetten gebieden.
Brandveiligheid	Gebruik werktuigen/voertuigen met verbrandingsmotor en/of verwarmingsinstallatie	Brand	Slecht gebruik of onvoldoende onderhoud verbrandingsmotoren en/of verwarmingsinstallaties	Gebruik en onderhoud volgens de gebruikershandleidingen
	Alle	Brand, stroomdoorgang	Gebruik van elektrisch handgereedschap en aanleg en gebruik van elektrische installatie	Aanleg, keuring en gebruik op basis van NEN1010, EN50110 en NEN3140
Arbeidsveiligheid	Werk op of nabij water (soms zeer ondiep)	Te water raken (verdrinking, onderkoeling)	Uitvoering van (water) werken	Noodplan voor te water raken opstellen, zwemdiploma's en reddingsvesten verplichten. Alleen werken niet toestaan

Veiligheidsthema	Activiteit	Risico	Oorzaak	Mogelijke Maatregelen
	Aanwezigheid nabij (zware) arbeidsmiddelen	Geraakt worden door of bekneld in arbeidsmiddelen	Gebruik van (zware) arbeidsmiddelen zoals (hijz) kranen, (bagger) schepen ed.	Gebruik alleen door deskundigen en op basis van de gebruikshandleiding. Onbevoegden buiten bereik houden. Instructies geven
	Aanwezigheid op land nabij rijroutes	Aanrijding door werk- en wegverkeer	Werk en logistiek nabij verkeersstromen	Rijweg vrijhouden van werkzaamheden, opslag en parkeren, snelheidsbeperking instellen, signaalkleding dragen
	Aanwezigheid in nabijheid vaarroutes	Aanvaring door vaarwegverkeer	Werk en logistiek nabij vaarwerkverkeer of nabij vaarroute (bv. Lelystad-Enkhuizen)	Vaarroute afbakenen/zichtbaar maken, vaar snelheid rond werkgebied aanpassen
	Betreding werkterrein	Verwonding van bezoekers	Aanwezigheid van bezoekers (in opdracht van OG/ON zoals inspecteurs, auditor etc)	Instructie en begeleiding van bezoekers. voorkomen dat bezoekers alleen het werkterrein betreden.
	Betreding werkterrein	Verwonding van onbevoegden	Mogelijke aanwezigheid van onbevoegden	Bouwterrein adequaat afsluiten en bewaken (persoonlijk en camera)
	Grondwerk en werk in waterbodem	Explosies	Aanwezigheid van NGE (Niet Gesprongen Explosieven)	Historisch vooronderzoek beschikbaar. Opstellen werkprotocol ON. Winning zand/grondstoffen op bekende (onderzochte) locaties
Schade, stroomdoorgang, brand		Aanwezigheid van kabels en leidingen	Zie proceseisen uit VS P (2) §4.2 Kabels en leidingen	
Vergiftiging, (huid) irritatie, verspreiding verontreiniging		Contact verontreinigde grond	Werken volgens CROW 132; bodemonderzoek, vaste locaties voor winning zand/grondstoffen, transport in gesloten containers	
Security	Betreding werkterrein	Schade, hinder, verstoring	Onbevoegden op het werkterrein	Terrein adequaat afsluiten, bereikbaarheid bemoeilijken, verlichten werkterrein
	Recreatie	Schade, hinder, verstoring	Recreanten op publiekslocatie, in haven	Beperken betreding buiten publieke locatie

Veiligheidsthema	Activiteit	Risico	Oorzaak	Mogelijke Maatregelen
	Zwemmen	Verdrinken, aanvaring, wegzakken	Aanwezigheid zwemmer in werklocatie, op onvoldoende draagkrachtige gebieden	Beperken betreding buiten publieke locatie
Verkeersveiligheid (weg)	Zicht op werkzaamheden ontwikkeling project (publiek)	Afleiding	Werkzaamheden nabij de openbare weg	Schermen plaatsen. Informatieborden plaatsen
	Aanwezigheid nabij openbare weg	Aanrijding	Werkzaamheden nabij de openbare weg	Duidelijke scheiding aanbrengen tussen werk en weg. Snelheid lokaal beperken.
Machineveiligheid	Gebruik machines, arbeidsmiddelen	Elektrocucie, beknelling, stoten, brandwonden, (af)snijden, (af)knippen	Verkeerd gebruik, verkeerde constructie, slechte instructie/onderhoud	Instructie/handleiding, inspectie, onderhoud, gebruik machine met CE-markering, beveiligingen / noodstoppen aanbrengen
Zee- en binnenvaart	Werken op schip/vaartuig	Aanvaring, te water raken, milieuschade	Werkzaamheden nabij vaarroute of nabij recreatievaartuigen (bv. Lelystad-Enkhuizen)	Werkgebied en materieel duidelijk markeren/verlichten, zorgen voor goede zichtbaarheid (werken en mensen). Zie ook aspect eis 3.6.4 uit VS E (1). Opstellingseisen voor materiaal op schepen conform richtlijnen.
Veiligheid tegen overstromingen	Aanleg/constructie project	Te water raken, verdrinken	Hoog water, onverwachte waterstijging	Monitoren weersveranderingen, waterniveaus, verstrekken en verplichten reddingsvesten
Gevaarlijke stoffen	Tanken en onderhouden van vaar- en werktuigen	Onbedoeld vrijkomen van brandstoffen en olie	Opslag en gebruik van diesel en olie	Zorgdragen voor adequaat onderhoud, geen onderhoud op werklocatie en zorgvuldig diesel tanken. Opslag in goedgekeurde tanks
	Werken op of nabij transportroute	Vrijkomen gevaarlijke stoffen, milieu / gezondheidsschade	Aanvaring transport gevaarlijke stoffen	Werkgebied en materieel duidelijk markeren/verlichten, zorgen voor goede zichtbaarheid (werken en mensen).
Hulpverlening (bereikbaarheid, middelen en organisatie)	Inzet hulpverlening	Slagkracht/tijdigheid professionele hulpverlening beperkt	Bereikbaarheid van de werklocatie is slecht	Noodorganisatie/BHV, plannen en oefening afstemmen op specifieke beperkingen
	Communicatie met hulpverlening	Niet tijdig kunnen inlichten hulpverlening	Communicatie beperkt (GSM signaal, etc)	Beschikbaar stellen toereikende communicatiemiddelen, afstemming met Noodorganisatie/BHV

Veiligheidsthema	Activiteit	Risico	Oorzaak	Mogelijke Maatregelen
	Verplaatsen naar veilige locatie	Beperkte beschikbaarheid veilige locatie/vluchtroute	Werken op (koud) water	Afstemmen met Noodorganisatie/professionele hulpdiensten, beschikbaar stellen reddingsmiddelen

In de onderstaande tabel zijn de risico's uit het risicoregister weergegeven.

Veiligheidsrisico's uit het risicoregister (dd 25 mei 2021 – 1 juni 2021)

Nr.	Omschrijving risico	Omschrijving oorzaken	Omschrijving gevolg	Kans klasse	Veiligheid	Omschrijving beheersmaatregelen
285	De veiligheid van bezoekers tijdens MJO op de A-D eilanden t/m/ 2023 kan niet worden geborgd.	O6: Te late of onvoldoende communicatie met Beheerder (NM)	G1: Er treden ongevallen op en opdrachtgever wordt aansprakelijk gesteld. [Veiligheid] G4: Ongelukken [Veiligheid, Imago]	2	4	B16: Periodieke afstemming conform B&O-plan
399	De veiligheid van ongewenste bezoekers tijdens of direct na aanleg van de E- eilanden.	O1: Er kunnen onvoldoende veiligheidsmaatregelen worden genomen. O2: Ongewenste bezoekers komen op de bouwlocatie. O3: Onbekendheid met vaarwegvoorschriften O4: Onverschilligheid van vaarweggebruikers	G1: Er treden ongevallen op en opdrachtgever wordt aansprakelijk gesteld. [Tijd, Veiligheid, Imago]	2	3	B1: Veiligheidsplan van ON tijdens bouw/aanleg eisen. (O1) B2: Middels toetsen wordt veiligheid gecheckt. (O3) B4: Aandachtspunt voor bijzonder toezicht en eilandwachters (O4)
414	Betrokkenheid Boskalis bij het project is na 2021 onvoldoende.	O1: Boskalis is niet fysiek aanwezig op het eiland en/of in de keet.	G1: Geen invulling op het gebied van veiligheid en onderhoud. [Kwaliteit, Veiligheid, Imago]	2	2	B1: Instandhouden van 4-wekelijks overleg in de keet B2: Gezamenlijke doelstelling herformuleren.

Nr.	Omschrijving risico	Omschrijving oorzaken	Omschrijving gevolg	Kans klasse	Veiligheid	Omschrijving beheersmaatregelen
401	De veiligheid van ongewenste individuen op de E-eilanden tijdens of direct na aanleg is niet voldoende gewaarborgd door Boskalis.	O1: Instabiliteit van het eiland. (Drijfzand maar ook zakken door korst die begaanbaar lijkt) O2: Individuen negeren veiligheidsmaatregelen. O3: ON weert individuen onvoldoende na de bouwfase	G2: Ongelukken. [Veiligheid, Imago]	2	4	B1: Toetsen. B3: Plaatsen van waarschuwings- en verbodsborden. (O1,O2) B4: Communicatie ON richting recreatiesector. (O2)
348	Voor geplande oplevering geen compleet IVD/V&G/TCD. (gerelateerd aan Van Oord)	O1: Gegevens worden door de ON niet of niet op de juiste wijze aangeleverd. O2: ON ervaart dit als sluitpost in werkzaamheden.	G2: Persoonlijk letsel. [Veiligheid]	2	3	B5: Toetsen B6: TM polsen hoe stand van zaken is i.v.m. op te leveren dossier. (O2)
382	(Ongewenste) bezoekers en/of onderzoekers op C- en/of D-eiland worden niet opgemerkt	O1: Minder fysiek toezicht ON op C- en/of D-eiland tijdens de winterperiode.	G1: Letsel. [Veiligheid]	2	2	B3: Eilandwachters zijn hierbij betrokken (O1)
410	Projectteam wordt er op aangesproken dat zij veiligheid niet goed georganiseerd heeft.	O1: Niet gedeeld beeld over wettelijke verantwoordelijk m.b.t. tot arbeidsveiligheid van onderzoekers, op de nog niet vervroegd ingebruik genomen systeemdelen, conform paragraaf van de UAVGC. O2: Niet gedeeld beeld van Boskalis over de wettelijke verantwoordelijkheid.	G1: Letsel. [Veiligheid]	1	3	B1: Afstemming OG met ON m.b.t. wettelijke verantwoordelijkheden arbeidsveiligheid van onderzoekers.(O1, O2)

Legenda

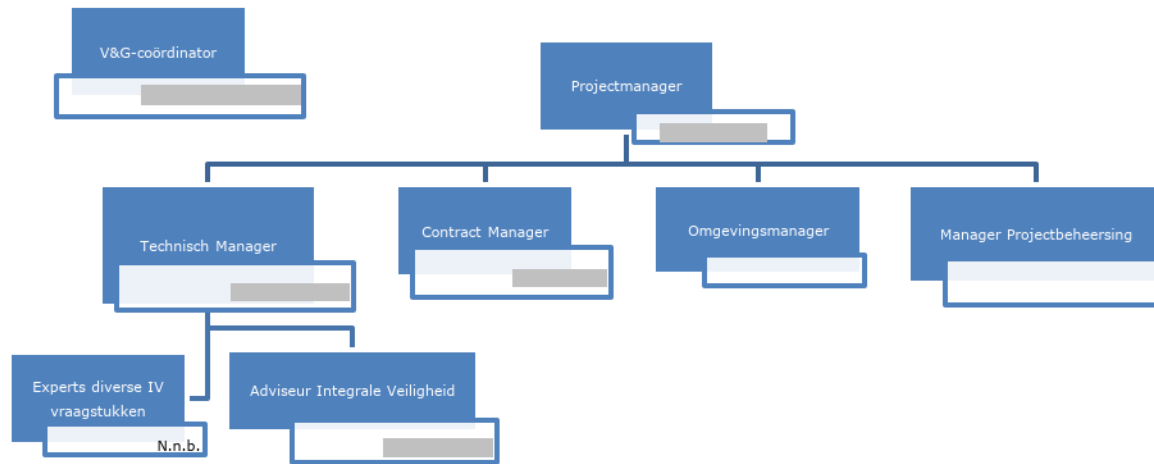
klasse	Kans (Kans)	
1	Zeer laag, onwaarschijnlijk	1 - 5%
2	Laag, mogelijk	6 - 10%
3	Gemiddeld	11 - 20%
4	Hoog, redelijke kans	21 - 30%
5	Zeer hoog, aanzienlijke kans	31 - 50%
	> 50% vrijwel zeker	

Score	Veiligheid (V)	
0	Veilig	
1	Lichte blessure / beveiligingslek public	Mogelijk onveilig (gevoel);
2	Medische assistentie nodig / beveiligingslek private	Onveilig;
3	Zwaar gewond / beveiligingslek sensitive (licht)	Zeer onveilig;
4	Blijvend letsel / beveiligingslek sensitive (zwaar)	Bewezen onveilig;
5	Dodelijke afloop / beveiligingslek confidential	Catastrofaal

Risico's met score boven toetsdrempel (18)	
Zeer groot gevolg/kans (5)	
Groot gevolg/kans (4)	
Matig gevolg veiligheid en imago (3)	
Aandacht	

Bijlage C Organogram veiligheidsorganisatie project Marker Wadden E-eilanden (d.d. 10062021)

Bijlage D Model overdrachtsformulieren

Formulier D1: Overdracht OG naar ON

Met ondertekening van dit formulier verklaren de V&G-coördinator Rijkswaterstaat en V&G-coördinator Opdrachtnemer dat er een overdrachtsbespreking heeft plaatsgevonden voor de RI&E, het Integraal Veiligheidsplan en het Integraal Veiligheidsdossier voor de Marker Wadden E-eilanden.

In deze bespreking zijn door de V&G-coördinator Rijkswaterstaat voorbereiding de volgende aspecten toegelicht en besproken:

- Het IVP en RI&E van OG waar ON haar IVP verder op inricht;
- Het IVD van OG dat door ON verder zal worden aangevuld gedurende de ontwerpfase en uitvoeringsfase

V&G-coördinator Rijkswaterstaat		V&G-coördinator Opdrachtnemer (Boskalis)	
Naam		Naam	
Handtekening		Handtekening	
Datum		Datum	
Plaats		Plaats	

V&G-coördinator Rijkswaterstaat		V&G-coördinator Opdrachtnemer (van Oord)	
Naam		Naam	
Handtekening		Handtekening	
Datum		Datum	
Plaats		Plaats	

Formulier D2: Overdracht ON naar OG

Met ondertekening van dit formulier verklaren de V&G-coördinator Rijkswaterstaat en V&G-coördinator Opdrachtnemer dat er een overdrachtsbespreking heeft plaatsgevonden voor de het Integraal Veiligheidsdossier voor de Marker Wadden E-eilanden.

In deze bespreking zijn door de V&G-coördinator Rijkswaterstaat voorbereiding de volgende aspecten toegelicht en besproken:

-Het IVD van ON t.b.v. B&O

V&G-coördinator Rijkswaterstaat		V&G-coördinator Opdrachtnemer (Boskalis)	
Naam		Naam	
Handtekening		Handtekening	
Datum		Datum	
Plaats		Plaats	

V&G-coördinator Rijkswaterstaat		V&G-coördinator Opdrachtnemer (van Oord)	
Naam		Naam	
Handtekening		Handtekening	
Datum		Datum	
Plaats		Plaats	

Formulier D3: Overdracht OG naar beheerder

Met ondertekening van dit formulier verklaren de V&G-coördinator Rijkswaterstaat en V&G-coördinator beheerder (Natuurmonumenten) dat er een overdrachtsbespreking heeft plaatsgevonden voor de het Integraal Veiligheidsdossier voor de Marker Wadden E-eilanden.

In deze bespreking zijn door de V&G-coördinator Rijkswaterstaat voorbereiding de volgende aspecten toegelicht en besproken:

-Het IVD t.b.v. B&O

V&G-coördinator Rijkswaterstaat		V&G-coördinator beheerder (Natuurmonumenten)	
Naam		Naam	
Handtekening		Handtekening	
Datum		Datum	
Plaats		Plaats	

Bijlage E Organisatie veiligheid in projecten RWS

Portfoliomanager (PFM)	<ul style="list-style-type: none"> • Is verantwoordelijk voor de compleetheid en de juistheid van de verantwoording van de gemaakte Bouwkundige, Technische en Organisatorische (BTO)-keuzes bij opdrachtverlening aan een IPM-team (sleutelmoment 1); • Is verantwoordelijk voor de compleetheid en de juistheid van de eerste inventarisatie van risico's die voortkomen uit de BTO-keuzes en de beschikbare Integraal Veiligheidsdossiers bij opdrachtverlening aan een IPM-team (sleutelmoment 1); • Delegeert de taken inzake de toetsing van de BTO-keuzes en de risico's aan de VGC; • Indien uit de toetsing, tijdens een van de sleutelmomenten, van de VGC tekortkomingen naar voren komen waar door het IPM-team niet adequaat op wordt gereageerd, kan de VGC escaleren naar de Portfoliomanager. De portfoliomanager moet vervolgens aangeven wat hij of zij met de bevindingen doet.
Projectmanager (PM)	<ul style="list-style-type: none"> • Is eindverantwoordelijk voor veiligheid binnen de projectscope; • Is verantwoordelijk voor veiligheidscultuur binnen projectteam en scopegebied; • Spreekt andere IPM-rolhouders en projectteamleden aan op veiligheid; • Draagt binnen het project het belang van veiligheid uit; • Stuurt op houding en gedrag; • Is actiehouder bij het afhandelen van incidenten; • Overlegt periodiek met TM, CM en OM over de dagelijkse praktijk inzake veiligheid.
Technisch Manager (TM)	<ul style="list-style-type: none"> • Is operationeel verantwoordelijk voor borging van integrale veiligheid conform dit Kader; • Ziet toe op uitvoering conform eisen, wetten en regelgeving, op alle veiligheidsdomeinen; • Is aanspreekpunt bij incidenten, stemt af met projectmanager; • Draagt de gedragsregels veiligheid RWS binnen het projectteam uit; • Is verantwoordelijk voor het op (laten) stellen van een Integraal Veiligheidsplan en het uit (laten) werken van de Ontwerp RI&E Veiligheid in de contractvoorbereidingsfase. Dit geldt ook voor

	<p>ingenieursdiensten voorafgaand aan het zogenaamde 'hoofdcontract'! (sleutelmoment 3);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan wat hij of zij met de bevindingen doet indien uit de toetsing (IVP-ontwerp en IVP uitvoering) van de VGC tekortkomingen naar voren komen; • Vervult de rol van Coördinator voor de Ontwerpfase <ul style="list-style-type: none"> ○ Bewerkstelligt dat artikel 2.26 Arbo besluit wordt uitgevoerd; ○ Heeft wettelijke plicht van toezicht op uitvoering van het V&G-beleid door opdrachtnemer; ○ Stelt het IVP op of laat dit opstellen; ○ Stelt het IVD samen voor degene die beslist over de uitvoering van latere werkzaamheden aan het bouwwerk in de gebruiks- of sloopfase; ○ Is aanspreekpunt voor coördinator Ontwerp en coördinator Uitvoering bij ON.
<p>Operationele taken TM / Coördinator Ontwerp</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Belang van veiligheid uitdragen richting RWS-projectteam; • Integratie bewaken van veiligheid in de projectsturing (projectplan, projectrisicodatabase, KES, contract, toets-strategie); • Veiligheidscultuur in het projectteam bevorderen door adviezen, workshops en presentaties; • Gevraagd en ongevraagd melden van aandachtspunten en faciliteert dat die aandachtspunten in overleg met de betreffende domeinadviseurs worden opgelost; • Op (laten) stellen en (laten) actualiseren van de Ontwerp RI&E; • IVP op (laten) stellen en actueel (laten) houden; • Uitvoering van maatregelen en afspraken uit het Integrale Veiligheid Plan bewaken; • Overleggen met objectbeheerder over verkrijgen van IVD's van bestaande objecten binnen de projectscope; • Incidentregistratie en -analyse bewaken en hierover adviseren; • Relevante veiligheidsrisico's toetsen en zo nodig opschalen en escaleren; • Legt inkoopplan voor aan de V&G-coördinator (VGC-RWS) ter toetsing (sleutelmoment 2); • Controleert het V&G-plan uitvoering en biedt dit plan tevens aan ter acceptatie aan de V&G coördinator (VGC-RWS) (sleutelmoment 4); • Geeft aan wat hij of zij met de bevindingen van de VGC doet indien beheersing van verwachte risico's niet voldoen aan wettelijke verplichtingen (sleutelmomenten 2, 3, 4, 5).

Belangrijke opmerking:

De coördinator voor de ontwerpfase en de V&G-coördinator zijn 2 verschillende functionarissen. De rol van de coördinator voor de ontwerpfase, zoals expliciet benoemd wordt in het arbobesluit, wordt in principe (vanaf 01-05-2023 altijd) door de Technisch Manager ingevuld. Tot 01-05-2023 kan een keuze worden gemaakt tussen TM en V&G coördinator. Zie intranet). De V&G-coördinator, die vanuit de veiligheidspool wordt gefaciliteerd, ondersteunt de coördinator voor de ontwerpfase tijdens het project.

Manager Projectbeheersing (MPB)	<ul style="list-style-type: none"> • Voert risicomangement uit; • Coördineert interne kwaliteitsborging (IKB); • Coördineert de beschikbaarheid van de juiste stuurinformatie; • Beoordeelt het veiligheidsmanagement binnen zijn/haar project op werking, prestaties en resultaten, vanuit het perspectief van Managementinformatie, en dus ten dienste van de verantwoordelijkheid van de rolhouders dien aangaande; • Coördineert 3x per jaar, voorafgaand aan elke T-rapportage, de beoordeling van het veiligheidsmanagement binnen zijn project aan de hand van VMP; • Beoordeelt de arbeidshygiënische strategie op de RWS werkplek (bij bouwkeet: let op BHV, brand- en vluchtvoorzieningen); • Faciliteert verbeteringen via managementinformatie en advies aan rolhouders; • Faciliteert de rapportage, waaronder veiligheid, aan de opdrachtgever in de projectendatabase.
Omgevingsmanager (OM)	<ul style="list-style-type: none"> • Inventariseert de veiligheid in de omgeving en stemt af met de TM; • Inventariseert klanteisen inzake veiligheid; • Overlegt met de veiligheidsregio; • Minimaliseert veiligheidsrisico's voor de omgeving (verkeer, omwonenden). • Communiceert en stemt af met omgeving; • Validatie van sociale veiligheid in ontwerp bij stakeholders.

Contractmanager (CM)	<ul style="list-style-type: none"> • Vertaalt veiligheidseisen in contracteisen en UVO's; • Ziet toe op handhaving van de contracteisen, dus ook voor veiligheid; • Ziet toe op het melden en afhandelen van incidenten; • Bespreekt veiligheid periodiek met opdrachtnemer (knelpunten, opgetreden incidenten, auditresultaten); • Is verantwoordelijk (of de inkoopadviseur bij afwezigheid van een contractmanager) voor het selecteren en opnemen van de belangrijkste te verwachten veiligheidsrisico's in het inkoopplan (sleutelmoment 2); • Geeft aan wat hij of zij met de bevindingen doet indien uit de toetsing (inkoopplan) van de VGC tekortkomingen naar voren komen (sleutelmoment 2); • Is in de contractvoorbereidingsfase verantwoordelijk voor het vastleggen van de verplichtingen van de opdrachtnemer, die voortkomen uit het Integraal Veiligheidsplan, in de contracteisen; • Geeft aan wat hij of zij met de bevindingen van de VGC doet indien beheersing van verwachte risico's niet voldoen aan wettelijke verplichtingen (sleutelmoment 2).
Informatie voorziensmanager (IVM)	<ul style="list-style-type: none"> • Draagt zorg voor de evaluatie en toetsing van het informatievoorziening ontwerp (V&V proces) van ON en overige gemaakte afspraken; • Is samen met de rest van het IPM team verantwoordelijk voor het naleven van de eisen rondom Cyber Security zowel binnen het projectteam als in de realisatie van het werk; • Leveren van bijdrage aan borging van informatievoorzieningstechnologie in het contract; • Coördineren van de veiligheidsaspecten binnen de deelleveringen van CIV (inclusief de IA bouwblokken); • Coördineren van de integratie van de bouwblokken t.b.v. het gebruik; • Leveren van materiedeskundigheid voor:<ul style="list-style-type: none"> ○ SCB toetsing informatievoorzieningstechnologie (bijv. producttoetsen van veiligheidsplannen en procestoetsen); ○ Verificatie informatievoorzieningstechnologie (bijv. ontwerpen, eisen en testplannen); • Deelnemen aan veiligheidsronden en safety walks; • Monitoring en toetsing van ontwerp en uitvoering op het voldoen aan de wettelijke en contractuele uitgangspunten cybersecurity en deelleveringen CIV (incl. VTW's).

V&G-coördinator
(VGC)

Sleutelmoment 1: Bij opdrachtverlening aan IPM-team

- Toetst of gemaakte BTO-keuzes op juiste wijze zijn verantwoord en zijn vertaald in een eerste risico-inventarisatie conform het sjabloon Ontwerp RIE Veiligheid uit de Werkwijzer Rijkswaterstaat. Bij de toetsing maakt de VGC onder meer gebruik van de beschikbare Integraal Veiligheidsdossiers van het areaal, de eisen uit de KES en het POF of scopeformulier (bij GPO).

Sleutelmoment 2: Bij vaststellen van het inkoopplan

- Beoordeelt of de uitkomsten van de meest actuele risico-inventarisatie op juiste wijze een plek hebben gekregen in het inkoopplan;
- Escaleert wanneer bevindingen niet naar tevredenheid opgepakt worden.

Sleutelmoment 3: Bij publicatie van een contract op TenderNed

- Voert vóór publicatie op TenderNed een finale toets uit op het IVP, een go/no go-moment. De VGC beoordeelt deze documenten onder andere op de verwachte samenloop- en objectgebonden risico's op een werklocatie aan de hand van zijn areaalkennis. Bovendien toetst de VGC of de verplichtingen voor de opdrachtnemer die voortkomen uit het IVP op juiste wijze zijn vastgelegd in de contracteisen;
- Tekent het document (IVP-ontwerp) vanuit zijn/haar verantwoordelijkheid indien opdrachtgever met het opgestelde plan kan voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Escaleert indien nodig eerst binnen het IPM-team indien IVP-ontwerp niet in orde is;
- Escaleert naar de Portfoliomanager indien bevindingen niet naar tevredenheid opgepakt worden door het IPM-team.

Sleutelmoment 4: Bij aanvang van de werkzaamheden buiten

- Vóór aanvang van de werkzaamheden buiten voert de VGC een finale toets uit op het Integraal Veiligheidsplan van de opdrachtnemer, een go/no go-moment. De VGC beoordeelt deze documenten onder andere op beheersing van de verwachte risico's op de werklocatie aan de hand van zijn kennis van de Arboret². Bij prestatiecontracten is dit vanwege de aard van het werk dus een continue activiteit;
  - Accepteert het IVP vanuit zijn of haar
-

---

verantwoordelijkheid indien dit voldoet aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;

- Escaleert indien nodig binnen het IPM-team indien IVP (uitvoering) niet in orde is.
- Escaleert naar de Portfoliomanager indien bevindingen niet naar tevredenheid opgepakt worden door het IPM-team.

Sleutelmoment 5: Bij scopewijzigingen na gunning van het contract

- Voert een toets uit op de invloed van de scopeveiligheid ten aanzien van de borging van de (integrale) veiligheid en of de juiste beheersmaatregelen zijn benoemd. Tevens toetst de VGC of de scopewijzigingen op de juiste manier in het IVP en de project RI&E zijn opgenomen, een go/no go-moment n.a.v. scopewijziging. De VGC beoordeelt deze documenten onder andere op beheersing van de verwachte risico's op de werklocatie aan de hand van zijn kennis van de Arboret;
- Accepteert het de gewijzigde documenten (n.a.v. scopewijziging) vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid indien dit voldoet aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Escaleert indien nodig binnen het IPM-team indien aangepaste IVP (uitvoering) niet in orde is.

Tweede escalatielijn en borging van de onafhankelijke positie van de VGC

- *Daar waar de eerste escalatielijn (Sleutelmoment), zijnde escalatie binnen het IPM-team, niet afdoende is, treedt de tweede escalatielijn in werking, zijnde escalatie naar de Portfoliomanager. Indien ook de tweede escalatielijn niet afdoende is, KAN via het afdelingshoofd van de veiligheidspool naar de directeur Techniek van GPO of PPO worden geëscaleerd. De VGC heeft de zelfstandige bevoegdheid een werk te onderbreken én moet vervolgens verplicht worden geconsulteerd vóórdat de werkzaamheden worden hervat. Beide besluiten worden goed beargumenteerd en treden in werking wanneer het normale validatie en acceptatieproces in het projectteam niet afdoende werkt.*

Sleutelmoment 6: Toetsing opleverdocumenten inzake veiligheid vóór overdracht van aannemer/ PPO/GPO aan beheerder

---

-
- Toets de documenten, met name de inhoud van het Integraal Veiligheidsdossier (IVD), voordat deze overgedragen worden aan de beheerder;
  - Accepteert de opgeleverde documenten vanuit zijn of haar verantwoordelijkheid indien dit voldoet aan de wettelijke verplichtingen uit het Arbeidsomstandighedenbesluit;
  - Escaleert indien nodig binnen het IPM-team indien documenten niet compleet of niet in orde is. Indien eerste escalatielijn niet afdoende is KAN de tweede en desnoods de derde escalatielijn worden toegepast
-

Bijlage F Toelichting op soorten SCB toetsen

Hieronder wordt een korte toelichtingen gegeven wat de toetsen inhouden.

1. Systeemtoets

- Is de plan-do-check-act cirkel gesloten?
- Heeft het management bij de opdrachtnemer aantoonbaar de noodzakelijke aandacht voor veiligheid?
- Is een directielid van de opdrachtnemer verantwoordelijk voor veiligheid?
- Kan worden aangetoond dat deze verantwoordelijkheid ook tot acties leidt?

2. Procestoets

- Heeft de opdrachtnemer zijn proces voor veiligheidsmanagement beschreven?
- Worden op het project risicovolle veiligheidsdomeinen beheerst?
- Functioneert de veiligheidsorganisatie conform het eigen veiligheidsmanagementsysteem, oftewel handelt de opdrachtnemer conform zijn eigen procesbeschrijving?
- Worden de taken, procedures en beschermingsmaatregelen, die t.a.v. veiligheid zijn opgesteld, ook daadwerkelijk uitgevoerd?
- Vindt regelmatig monitoring en terugkoppeling plaats?

3. Producttoets

- Houdt opdrachtnemer veiligheidsrondes? Loop daarin bij voorkeur mee, of doe anders zelf waarnemingen;
- Bij verbetermaatregelen: Monitor de uitvoering ervan.

Bijlage G Stilleggen van werk

Het V&G plan van de Opdrachtnemer moet worden getoetst door de opdrachtgever. Wanneer bij een gevaarlijke situatie wordt geconstateerd (dus dat niet volgens het V&G plan wordt gewerkt) of met een gewijzigd V&G plan wordt gewerkt (en deze wijziging niet is voorgelegd aan de Opdrachtgever) dan kan het werk worden stopgezet tot een gewijzigd V&G plan is ingediend ter acceptatie.

Als er sprake is van een ernstig gevaar voor de veiligheid of gezondheid van personen dient per direct het werk te worden stilgelegd (conform Arbowet artikel 29). Dit is ook vertaald in de gedragsregel van RWS "Ik stop elke klus die niet veilig voelt".

In de UAVGC §16 is de opdrachtgever bevoegd om het werk geheel of gedeeltelijk stil te leggen. De schade die dientengevolge optreedt dient door de opdrachtgever te worden vergoed, wel is de opdrachtnemer verplicht om schadebeperkende maatregelen te treffen en geen werkzaamheden te ondernemen die bij hervatting van het werk kan leiden tot extra kosten.

Specifiek in de VSE is onder 3.3.4 Opschorting van de betaling eis B-FM420 opgenomen:

Als tekortkoming als bedoeld in de voorgaande bepaling wordt in ieder geval aangemerkt:

1. het niet hebben van een geaccepteerde termijnstaat;
2. het niet hebben van een geaccepteerde Staat van ontleding van de opdrachtsom of bijbehorende detailbegroting;
3. werken zonder vrijgegeven Documenten;
4. afwijking is al eerder voorgekomen / is structureel;
5. het niet hebben van een functionerend kwaliteitssysteem;
- 6. onveilig werken.**